

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh, Nicolae Craiu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar, declarat de avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, în cauza penală, în privința lui

Maimescu Vasile XXX, născut la XXX, domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 05.04.2019 pînă la 27.05.2019;

Instanța de apel de la 04.07.2019 pînă la 18.09.2019;

Instanța de recurs de la 05.12.2019 pînă la 12.05.2020.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2019, Maimescu Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 27, 171 alin. (1), art. 27, 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod penal și în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în baza art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa de 3 ani și 4 luni de închisoare. În conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în baza art. 27, 187 alin. (2), lit. e) și f) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa de 4 ani și 8 luni de închisoare.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit pedeapsa definitivă de 5 ani și 6 luni de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța cu sentința în cauză, prima instanță a reținut că, Maimescu Vasile a săvârșit tentativa raportului sexual săvârșit prin constrângere fizică a persoanei, precum și tentativa de sustragere deschisă a bunurilor altei persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, cu cauzarea părții vătămăte de daune în proporții considerabile, acțiuni care, din motive independente de voința făptuitorului nu și-au produs efectul, în următoarele circumstanțe: la 16.03.2019, aproximativ la ora 20:50, Maimescu Vasile, fiind în stare de ebrietate provocată de stupefiante, aflându-se pe XXX, urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale în formă normală, prin constrângerea fizică, cu XXX, născută la 23.07.2000, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu intenție directă, a dus-o forțat în spatele blocului locativ de pe adresa sus menționată,

unde, doborând-o la pământ, a întreprins acțiuni directe privind întreținerea unui raport sexual normal împotriva voinței cu XXX, a urcat deasupra ultimei, dezbrăcând-o parțial de rochie și atingându-i cu mâna organele genitale, însă realizarea raportului sexual nu a avut loc din cauza că Maimescu Vasile s-a speriat și a fugit în direcția XXX în urma strigătului vecinei precum că va chema poliția, cauzându-i lui XXX un prejudiciu moral.

Tot Maimescu Vasile, la 16.03.2019, ora 21:00, acționând în scopul sustragerii bunurilor altei persoane, fiind în stare de ebrietate provocată de stupefiante, aflându-se în XXX în adiacentul stației PECO „Petrom”, aplicând violența nepericuloasă pentru viața și sănătatea lui XXX, născută la XXX, manifestată prin lovirea cu pumnii în regiunea spatelui, pricinuindu-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 201902P0856 din 18.03.2019, echimoze la nivelul membrelor superioare și inferioare, vătămări corporale care se califică ca neînsemnate, a încercat să sustragă în mod deschis de la aceasta geanta de culoare neagră în valoare de 600 de lei în care se aflau mijloace bănești în sumă de 200 de lei, un card bancar emis de „Moldindconbank”, un telefon mobil de model „Xiaomi 4X”, în care se afla cartela SIM XXX în valoare de 3 500 de lei, după care cu bunurile sustrase a părăsit locul infracțiunii, însă din motive independente de voința lui a fost reținut de către persoanele din preajmă, cauzându-i astfel victimei o daună materială considerabilă în valoare totală de 3 700 de lei. La cererea scrisă a inculpatului Maimescu Vasile, prin încheierea din 13.05.2019, prima instanță a dispus examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală (f.d. 171, 199).

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului Maimescu Vasile, a declarat apel, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței instanței de fond în partea stabilirii pedepsei și emiterea unei decizii, prin care inculpatului Maimescu Vasile să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat că, la emiterea sentinței, instanța de fond deși a calificat corect acțiunile inculpatului, i-a aplicat acestuia o pedeapsă prea aspră, or inculpatul și-a recunoscut vina și cauza a fost examinată în procedură simplificată, părțile vătămate nu au pretenții, fapt care face ca pedeapsa să fie inecheabilă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, a fost respins ca fiind nefondată cererea de apel declarată de către avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului Maimescu Vasile, cu menținerea sentinței primei instanțe, fără modificări.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că, inculpatul Maimescu Vasile a săvârșit anume infracțiunile prevăzute de art. 27 și 171, alin. (1) și art. 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod penal, împrejurări constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, motiv pentru care, vinovăția inculpatului Maimescu Vasile nici nu a fost contestată, partea apărării contestând doar individualizarea pedepsei care i-a fost aplicată acestuia.

Cu referire la argumentele invocate în cererea de apel declarată de către partea apărării și anume că pedeapsa aplicată este prea aspră, instanța de apel a menționat că, sancțiunea stabilită pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar sancțiunea stabilită pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) Cod penal, prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 7 ani. Astfel, infracțiunile respective sunt mai puțin grave și grave, fiind comise cu intenție directă.

În speță, inculpatul a comis două tentative de infracțiuni, iar conform art. 81 alin. (3) Cod penal, mărimea pedepsei pentru tentativă de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși trei pătrimi din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată.

Totodată, prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 18.12.2015, Maimescu Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod penal, fiind condamnat la 5 ani și 6 luni de închisoare în penitenciar de tip semiînchis, astfel încât acesta se afla în stare de recidivă periculoasă la data de 16.03.2019, când a comis alte două infracțiuni, fapt care face inaplicabile prevederile art. 81 alin. (3) Cod penal.

În speță, circumstanțe atenuante nu au fost stabilite. În calitate de circumstanță agravantă s-a reținut cea prevăzută de art. 77 lit. a) Cod penal - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară și care are relevanță pentru cauză. Nu au fost reținute nici temeieri de liberare de răspundere penală în baza art. 53 Cod penal.

Cu referire la argumentul apelantului precum că inculpatul și-a recunoscut vina, iar cauza a fost examinată în procedură simplificată, instanța de apel a menționat că acest fapt nu poate fi considerat ca o circumstanță atenuantă prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept i s-ar acorda o dublă valență juridică și mai mult, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la stabilirea pedepsei inculpatului.

În concluzie, cu referire la individualizarea pedepsei de către prima instanță, având în vedere circumstanțele cauzei elucidate supra, ținând cont de faptul că inculpatul și-a recunoscut integral vina și s-a căit de cele comise, părțile vătămate nu au pretenții de ordin material sau moral față de inculpat, dar și având în vedere faptul că inculpatul are antecedente penale și a comis două infracțiuni fiind în stare de recidivă periculoasă, instanța de apel a considerat că prima instanță a conchis just și echitabil că în privința inculpatului Maimescu Vasile este rațională aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare cu executare reală, această pedeapsă fiind una de natură să restabilească echilibrul social perturbat prin comiterea infracțiunilor și să asigure, totodată, realizarea scopului legii penale.

În concluzia celor relatate, instanța de apel a reținut că, la individualizarea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de cele trei principii care urmează a sta la baza individualizării pedepsei, sancțiunea aplicată inculpatului fiind legală, echitabilă și individualizată. În acest sens, instanța de apel a reiterat și prevederile art.6 CEDO cu privire la dreptul la un proces echitabil, potrivit căruia, hotărârea pronunțată într-o cauză urmează a fi motivată, inclusiv în partea stabilirii pedepsei, iar instanța trebuie să indice motivele pe care se fondează pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual. Verificând legalitatea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului, instanța de apel a constatat că, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal și la stabilirea categoriei și mărării pedepsei a ținut cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul

acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu remiterea la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată. Recurentul invocă dezacordul cu decizia instanței de apel și anume că, inculpatul a solicitat amânarea examinării cauzei penale deoarece nu a reușit să pregătească toate actele necesare pentru depunerea cererii de reducerea termenului de pedeapsă în ordinea prevăzută de art. 385 Cod de procedură penală, însă instanța de apel nu a luat în calcul această cerere și a examinat cauza în lipsa inculpatului. De asemenea, se invocă că, pedeapsa aplicată inculpatului este prea aspră, or, inculpatul a recunoscut vina, se căiește, cauza a fost examinată în procedura 364¹ Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar declarat, verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care solicită respingerea acestuia, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

După cum rezultă din conținutul recursului, avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului, semnalează faptul că, instanța de apel a examinat apelul părții apărării în lipsa inculpatului, care a solicitat amânarea examinării cauzei penale deoarece nu a reușit să pregătească toate actele necesare pentru depunerea cererii de reducerea termenului de pedeapsă în ordinea prevăzută de art. 385 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit verificând argumentele recurentului și cursul procesului de judecată în instanța de apel, consideră justificată incidența temeiului de drept pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii.

Examinând argumentele recursului prin prisma temeiului de casare stabilit, Colegiul penal lărgit constată că acesta și-a găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 331 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței privind amânarea ședinței se adoptă prin încheiere motivată, care se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

Conform art. 412 alin. (3) Cod de procedură penală, judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel.

Conform art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, au fost ignorate la judecarea cauzei de către instanța de apel.

La acest capitol, instanța de recurs ține să menționeze, că asigurarea dreptului la apărare este una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei cu respectarea principiului contradictorialității, întrucât participarea inculpatului în procesul penal asigură protejarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege și contribuie la cercetarea obiectivă, sub toate aspectele și multilaterală a cauzei, ultimul având acces deplin la procesul de înfăptuire a actului de justiție în privința sa.

Potrivit art. 321 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol la alin. (2), precum sunt: 1) când inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță; 2) când inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui sau de administrația locului de detenție a acestuia; 3) examinării unor cauze privitor la săvârșirea unor infracțiuni ușoare când inculpatul solicită judecarea cauzei în lipsa sa.

Colegiul penal lărgit, conchide că eroarea instanței de apel constă în faptul că, neavând un temei legal din cele prevăzute de art. 321 alin. (2) Cod de procedură penală, a purces la judecarea fondului cauzei în lipsa inculpatului Maimescu Vasile participarea căruia era obligatorie reieșind atât din categoria infracțiunilor incriminate, cât și din prevederile art. 66 alin. (2) Cod de procedură penală potrivit cărora inculpatul are dreptul să participe la judecarea cauzei în privința sa, iar acest drept creează obligația instanței a asigura prezența acestuia la judecarea cauzei, cu atât mai mult că inculpatul Maimescu Vasile a solicitat pentru prima oară amânarea examinării din motive că „nu a reușit să pregătească toate actele necesare” (f.d. 231, vol . I), iar instanța de apel, ignorând acest fapt, prin dispunerea judecării în lipsa inculpatului a admis o eroare gravă de fapt ce nu poate fi reparată de instanța de recurs ordinar, impunându-se astfel casarea deciziei și remiterea cauzei la rejudecare.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel în ședința din 18 septembrie 2019 (f.d. 233-235, vol. I), nu și-a motivat nici într-un fel soluția privind posibilitatea judecării cauzei în lipsa inculpatului, cu toate că avocatul participant a considerat imposibilă examinarea, iar instanța de apel nu dispunea de efectuarea tuturor măsurilor posibile pentru asigurarea prezenței inculpatului Maimescu Vasile în ședința de judecă.

Instanța de recurs accentuează, că aceste aspectele privind participarea inculpatului la judecarea propriei cauze penale, urma a fi verificat de către instanță cu deosebită atenție, inclusiv prin prisma art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care garantează dreptul persoanei

acuzate de a participa în mod efectiv la procesul său penal. Acesta include, *inter alia*, nu doar dreptul de a fi prezent, ci și dreptul de a asculta și de a urmări procesul. Acest drept face parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi dedus din garanțiile prevăzute de articolul 6 § 3 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor” și „să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere”.

Drept urmare, se atestă că instanța de apel fără careva motivare a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului, or, instanța nu a pus în executare toate mijloacele posibile pentru asigurarea prezenței inculpatului la judecarea cauzei, lipsind careva temeieri legale în acest sens, cu atât mai mult că ultimul se află în custodia statului.

Generalizând cele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit menționează că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să execute indicațiile instanței de recurs, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în cererile de apel, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Sandu Daniela în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 septembrie 2019, în privința lui *Maimescu Vasile XXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Pronunțată integral la **23 iunie 2020**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Nicolae Craiu